

Lopend Vuur

Wijkblad van de protestantse gemeente Bosbeskapel

IN NAVOLGING VAN JEZUS HET VERLORENE ZOEKEN

In het voorjaar verscheen het boek 'Een misdadiger is meer dan zijn delict' van ds. Jan Eerbeek'. De auteur beschrijft in deze publicatie zijn ervaringen in het justitiepastoraat. Hij was onder meer werkzaam als predikant in de gevangenis in Scheveningen. Eerbeek is oprichter en voorzitter van Exodus Nederland. Deze organisatie, die ook in Den Haag actief is, zet zich in voor begeleiding van ex-gedetineerden. Jan Eerbeek, die in onze wijk woont, is momenteel hoofdpredikant bij het departement van Justitie. Zijn lezenswaardige boek riep bij de redactie enkele vragen op, die wij hem in dit interview hebben voorgelegd.

De voorbereiding van dit interview begint met een verassing. Op zoek naar een datum voor ons gesprek deelde ik Jan Eerbeek mee enkele weken met vakantie te gaan naar Emmen. In deze periode waren Jan en zijn vrouw Irene eveneens in Drenthe. Zij brengen een deel van het jaar door in hun tweede woning in Westdorp bij Borger. Een datum was toen gauw gevonden. Op 15 juli bezochten mijn vrouw Trijnie en ik Jan en Irene in Westdorp. Jan Eerbeek heeft de schuur achter de woning verbouwd tot een fraai studeervakantiehuisje en hier ook zijn boeken ondergebracht. Het weer was echter zo mooi dat we ons gesprek buiten voerden.

Hoe ben je op de gedachte gekomen om dit boek te schrijven?

'Ik heb op een breed terrein in het justitiepastoraat gewerkt. Daarbij heb ik zowel individuele als groeps gesprekken gevoerd. Ik realiseerde mij dat gezocht moest worden naar een mogelijkheid om terugval van ex-gedetineerden in de criminele sfeer te voorkomen. Dit heeft geleid tot het werk van Exodus. Een gedetineerde moet worden voorbereid op terugkeer in de samenleving en de samenleving moet een beter beeld krijgen van ex-gedetineerden. In dit boek heb ik mijn ervaringen uit de praktijk beschreven. Het boek is gebaseerd op aantekeningen van persoonlijke ontmoetingen en berichten uit de pers die ik bewaard heb. Op deze wijze kon ik situaties beschrijven - bijvoorbeeld uit de jaren tachtig toen in Scheveningen veel ontvluchtelingen plaats hadden - zonder mijn ambtsgeheim te doorbreken.'

Je geeft in je boek voorbeelden van tijdelijk verlov waarbij het vertrouwen in gedetineerden van groot belang is. Is er ook wel eens iets mis gegaan?

'Er zijn wel momenten dat je ernstig twijfelt aan de zin van je werk. Als iemand voor de twaalfde keer terugkomt in de gevangenis, heb je het gevoel dat je aan het dweilen bent met de kraan open. Maar ik heb de zondagse diensten in de gevangenis vaak als een bron van bemoediging en inspiratie ervaren. In deze diensten sta je voor het aangezicht van God samen met mensen die gemeden worden. Liederen van hoop, pijn en verdriet, krijgen in deze omgeving een diepere

dimensie. Als predikant mag je in deze situatie dienaar van God zijn. Dit trekt je boven de dagelijkse problemen uit en geeft je moed om verder te gaan.

Ook in de praktijk zijn er hoopvolle tekenen. In mijn boek geef ik het voorbeeld van een jongen uit een zigeunerkamp, die wegliep tijdens een begeleid verlov.

Enkele jaren later vroeg hij mijn hulp om vanuit de gevangenis naar de begrafenis van zijn broer te mogen gaan. Ook nu verdween hij tijdens dit bijzonder verlov, daartoe aangezet door vrienden. Maar een dag later meldde hij zich vrijwillig bij de gevangenis en zei tegen mij "Ik wilde u niet laten zakken."

Het is van groot belang dat het onvermogen dat in de groep van (ex-)gedetineerden aanwezig is, wordt doorbroken. In het opvanghuis van Exodus voor ex-gedetineerden in Den Haag werd aanvankelijk ook gedeald en gestolen. Deze situatie kon worden verbeterd en beheersbaar gehouden door het dagelijks leven van de bewoners een duidelijke structuur te geven. Ook werd een

systeem van gele kaarten ingevoerd. Wanneer men zich niet houdt aan de huisregels krijgt men een gele kaart. Bij tien gele kaarten volgt een rode kaart. Dat betekent dat de begeleiding wordt afgebroken en de bewoner van Exodus andere huisvesting moet zoeken. De gele kaarten zijn in de eerste plaats bedoeld om tot een gesprek over de regels te komen. Goed gedrag wordt beloond met een groene kaart. Voor een groene kaart mag een gele kaart worden ingeleverd.'

In enkele gevallen zoals in het contact met de pleger van een zwaar zedendelict met een kind geef je aan dat het ook voor jou soms moeilijk is om als pastor iemand vanuit een positieve grondhouding te benaderen. Hoe kun je jezelf hiertoe motiveren?

'Je moet dan in relatie treden met iemand die door het plegen van een zwaar misdrijf volledig geïsoleerd in de samenleving staat. Soms moet je dan over je eigen weerstand heen stappen. Ik kan dat alleen als ik mij op zo'n moment realiseer dat je als predikant geroepen bent om in navolging van Jezus het verlorene te zoeken. In het persoonlijk contact zie je dan dat zo iemand ook een andere zijde heeft, die aansluit

vervolg op pagina 4

vervolg van pagina 1

bij de gewone levenssituatie. Je probeert die kant van zijn identiteit te versterken. Dit kan bijvoorbeeld door hem te wijzen op het belang van een goede uiterlijke verzorging en goede omgangsvormen.

Overigens stuit je in de gesprekken regelmatig op het gepleegde misdrijf. Dit heeft mij de bijzondere betekenis geleerd van de aandacht voor de slachtoffers van misdrijven. In het justitiepastoraat is je werk primair gericht op daders van misdrijven. Maar het werk mag hier niet mee samenvallen. Je moet als pastor ook open staan voor de slachtoffers.'

Hoe is op je boek gereageerd en wat hoop je met dit boek te bereiken?

'Ik heb inmiddels veel reacties gehad zowel van collega's als van gedetineerden en ook van (ex-)bewoners van Exodus. Het had hen getroffen dat zij als mens waren neergezet en dat wordt beklemtoond dat een mens meer is dan zijn delict. Het boek is gepresenteerd op een bijeenkomst in de Kloosterkerk. Hier waren veel collega's van mij aanwezig,

samen met vrijwilligers van Exodus en ex-gedetineerden. Ook heb ik dit boek aan de voorzitter van de synode van de PKN mogen uitreiken en een dag later aan de synodeleden. Ik hoop dat dit boek er toe mag bijdragen dat in de kerkelijke gemeenten belangstelling wordt gewekt voor het werk van het justitiepastoraat. In de synode heb ik gezegd trots te zijn op de kerk. Juist hier worden diverse initiatieven genomen waarbij vrijwilligers zich inspannen voor mensen die in de knel zitten. In de Haagse situatie denk ik in dit verband aan het werk van Exodus, maar daarnaast is er onder meer het werk van het Aandachtscentrum en de zorg voor ouderen. Er wordt vaak kritiek geuit op de kerk. Maar als vrijwilligersorganisatie die zich inzet voor de zwakken in de samenleving is de kerk van grote waarde.'

Hans van Spanning

* Jan Eerbeek (2009), 'Een misdadiger is meer dan zijn delict'. Het boek is verkrijgbaar voor € 17,50 in de boekhandel en bij Ark Media (www.arkmedia.nl, tel. 020-4802999).

ALLERLEI

Boek Jan Eerbeek over justitiepastoraat

'Een misdadiger is meer dan zijn delict.' Dit is de titel van het boek waarin Jan Eerbeek zijn ervaringen in het justitiepastoraat heeft gepubliceerd. Dit boek werd op 23 april in de Kloosterkerk gepresenteerd. Een dag later heeft de auteur dit boek aangeboden aan de voorzitter van de PKN-synode. Eerbeek is 30 jaar in

het justitiepastoraat werkzaam. Hij was gevangenispastor onder andere in Scheveningen en is momenteel hoofdpredikant bij het ministerie van Justitie. Hij is oprichter en voorzitter van Exodus. Deze organisatie zet zich met veel succes in voor de opvang en begeleiding van ex-gedetineerden. Jan Eerbeek, die in onze wijk woont, is als predikant met bijzondere opdracht verbonden aan de PKN in Den Haag. De redactie is voornemens in een van de komende nummers van 'Lopend Vuurtje' aandacht te geven aan 'Een misdadiger is meer dan zijn delict'. Het boek kost € 17,50 en is verkrijgbaar bij de boekhandel en te bestellen bij uitgeverij Ark Media (www.arkmedia.nl, tel. 020-4802999)

Kindermusical 'Het geschenk'

Voor kinderen tussen 4 en 12 jaar oud, die het leuk lijkt om mee te spelen in een musical, verzorgt theatergroep 'De vliegende speel-

doos' in samenwerking met het jeugdwerk van Stek – voor stad en kerk - op de Haagse Kerkendag een flitsend programma waarbij een hele groep kinderen een musical instudeert. De musical heet 'Het geschenk' en heeft als thema het Bijbelverhaal over Naäman. De musical wordt in één dag ingestudeerd onder begeleiding van echte acteurs, zangers en dansers. Iedereen die meedoet, speelt een belangrijke rol in de musical. Aan het eind van de dag zorgen de kinderen samen met 'De Vliegende Speeldoos' voor een spetterende voorstelling. Op een groot podium en natuurlijk voor een echt

